Облікова картка ДіР

Image not found or type unknow

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0226U001665

Державний реєстраційний номер: 0121U100736

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-01-2026

II. Етап виконання ДіР

Номер етапу: 1

Назва етапу: Розробити науково-методологічні засади сталого управління добривами для досягнення нейтрального рівня деградації, забезпечення екологічної безпеки та економічної ефективності в умовах обігу земель сільськогосподарського призначення

Початок етапу: 01.2021

Закінчення етапу: 12.2025

Вид звітного документа: Остаточний звіт

III. Відомості про виконавця ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Національний науковий центр "Інститут грунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: вул. Михайля Семенка, буд. 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61024, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380577041669

IV. Відомості про співвиконавців ДіР

V. Відомості про замовника ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Національна академія аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00024360

Місцезнаходження: вул. Михайла Омеляновича-Павленка, буд. 9, м. Київ, 01010, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Кабінет Міністрів України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442801085

VI. Джерела, напрями та обсяги фінансування ДіР

Підстава для проведення ДіР: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

Напрям фінансування: 2.1 - фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

7713 - кошти держбюджету

Код програмної класифікації видатків і кредитування (КПКВК): 6591060

Фактичний обсяг фінансування (тис. грн.): 3315.514

VII. Відомості про ДіР

Назва роботи українською:

Розробити науково-методологічні засади сталого управління добривами для досягнення нейтрального рівня деградації, забезпечення екологічної безпеки та економічної ефективності в умовах обігу земель сільськогосподарського призначення

Назва роботи англійською:

To develop scientific and methodological principles of sustainable fertilizer management to achieve a neutral level of degradation, environmental safety and economic efficiency in the circulation of agricultural land

Реферат українською:

Звіт викладений на 108 сторінках і містить 14 табл., 20 рис., 4 дод., 112 джерел. Ключові слова: великомасштабний польовий дослід, ґрунти агроценозів, мінеральні добрива, науковий моніторинг ґрунтів, стале управління добривами Об'єкт досліджень – стале управління добривами із залученням кращих міжнародних практик та вітчизняного досліду і напрацювань задля забезпечення сталого управління ґрунтовими ресурсами, і сталого землеробства загалом. Мета досліджень – розробити науково-методологічні засади сталого управління добривами з урахуванням пріоритетів збереження родючості ґрунтів, забезпечення екологічної безпеки та економічної ефективності, адаптовані до потреб сучасного агросектору країни. Методи досліджень – емпіричний (польовий – для проведення польових дослідів з добривами і лабораторний – для визначення параметрів показників ґрунту), діалектичний – для визначення придатності запропонованих підходів, монографічний – для узагальнення нормативно-правових документів та наукових публікацій, абстрактно-логічний – для теоретичного узагальнення та при формулюванні пропозицій і висновків, математико-статистичний – для аналізу даних, отриманих емпіричним методом. Звіт містить розроблені концептуальні положення та керівні принципи сталого використання добрив в України для досягнення нейтрального рівня деградації, забезпечення екологічної безпеки та економічної ефективності в умовах обігу земель сільськогосподарського призначення; удосконалені методичні підходи до проведення наукового моніторингу ґрунтів на базі довготривалих польових дослідів та узагальнену інформацію щодо їх функціонування в умовах воєнного стану в країні; розроблений метод проведення великомасштабного польового досліду з добривами та методику проведення великомасштабного польового досліду з добривами на землях різних форм власності.

Реферат англійською:

The report includes on 108 pages and contains 14 tables, 20 figures, 4 appendices, 112 sources. Keywords: large-scale field experiment, soils of agrocenoses, mineral fertilizers, scientific soil monitoring, sustainable fertilizer management The object of research is sustainable fertilizer management with the involvement of best international practices and domestic experience and developments to ensure sustainable management of soil resources, and sustainable agriculture in general. The purpose of the research is to develop scientific and methodological principles of sustainable fertilizer management, taking into account the priorities of preserving soil fertility, ensuring environmental safety and economic efficiency, adapted to the needs of the country's modern agricultural sector. Research methods are empirical (field – for conducting field experiments with fertilizers and laboratory – for determining the parameters of soil indicators), dialectical – to determine the suitability of the proposed approaches, monographic – for generalizing regulatory documents and scientific publications, abstract-logical – for theoretical generalization and when formulating proposals and conclusions, mathematical-statistical - for analysing data obtained by the empirical method. The report contains developed conceptual provisions and guiding principles for sustainable fertilizer use in Ukraine to achieve a neutral level of degradation, ensure environmental safety and economic efficiency in the conditions of agricultural land turnover; improved methodological approaches to conducting scientific soil monitoring based on long-term field experiments and

generalized information on their functioning under martial law in the country; developed a method for conducting a large-scale field experiment with fertilizers and a methodology for conducting a large-scale field experiment with fertilizers on lands of various forms of ownership.

Індекс УДК: 63:54, 631.8, 504.53.062.4, 504.062

Коди тематичних рубрик: 68.33, 68.33.29, 87.21.23, 87.35

Керівники роботи

Власне Прізвище Ім'я По-батькові: Ревтьє-Уварова Аліна Вікторівна

Науковий ступінь: к. с.-г. н.

Вчене звання:

Ідентифікатор ORCID ID:

Додаткова інформація:

VIII. Наукова (науково-технічна) продукція (НТП)

Назва НТП українською: Методика проведення великомасштабних польових дослідів з добривами на землях різних форм власності

Назва НТП англійською: Methodology for conducting large-scale field experiments with fertilizers on lands of different forms of ownership

НТП, яку передбачалося створити: Створено

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Інше (Методичні рекомендації)

Галузь застосування: Сільське господарство

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Методичні рекомендації спрямовані на поглиблення співпраці між науковцями і суб'єктами сільськогосподарської діяльності різних форм власності на землю в усіх ґрунтово-кліматичних зонах України шляхом «вбудовування» експерименту в конкретне природно-виробниче середовище із дотриманням загальноприйнятих методичних вимог для встановлення ефективності того чи іншого агрохімічного прийому із забезпеченням при цьому наукової складової та інформаційної репрезентативності. Методичні рекомендації містять термінологічний словник; загальні положення, де висвітлена актуальність та передумови організації великомасштабних польових дослідів як інструменту масштабування результатів експериментів від рівня ділянки до виробничих полів; концептуальні положення функціонування великомасштабного польового досліду, включаючи мету, функцію і принципи; загальний алгоритм проведення цього досліду, який складається з конкретно окреслених етапів від планування експерименту до збирання врожаю; характеристику загальної архітектури досліду (земельна ділянка, дослідна ділянка, моніторинговий майданчик, а також контрольний варіант і захисні смуги); особливості методичних вимог до планування та організації території закладення великомасштабного польового досліду; вимоги до проведення дослідних робіт – відбирання проб ґрунту, визначення локальної просторової неоднорідності ґрунтового покриву та обліку врожайності. Для прикладу наведений проєкт великомасштабного польового досліду, яким передбачено визначення агроекономічної ефективності та дослідження впливу на стан і якість чорнозему типового чотирьох схем удобрення соняшника за традиційної технології його вирощування в умовах Лівобережного Лісостепу та орієнтовну програму визначення ґрунтових показників і проведення супутніх спостережень.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Поліпшення стану навколишнього середовища, Підвищення продуктивності праці, Інше (Посилення співпраці між науковими установами та суб'єктами сільськогосоподарської діяльності для просування ресурсоощадних технологій)

Вплив НТП на довкілля: Завдяки кооперації науковців і сільгосптоваровиробників для сумісного проведення польових дослідів апробація екологічно орієнтованих й ґрунтоохоронних елементів технологій вирощування сільськогосподарських культур з наступним їх масштабуванням у виробництво

Впровадження НТП: Не впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу:

Закінчення етапу:

Споживачі продукції: Суб'єкти сільськогосподарської діяльності різних форм власності, Установи мережі НААН, ЗВО спеціальностей Н1 «Агрономія» та Е2 «Екологія», Інші зацікавлені суб'єкти

Перспективні ринки:Всі типи сільськогосподарських підприємств

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обгрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

Назва НТП українською: Керівні принципи сталого управління добривами для досягнення нейтрального рівня деградації, забезпечення екологічної безпеки та економічної ефективності в умовах обігу земель сільськогосподарського призначення

Назва НТП англійською: Guidelines for sustainable fertilizer management to achieve neutral degradation levels, ensure environmental safety and economic efficiency in agricultural land management

НТП, яку передбачалося створити: Створено

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Інше (Науково-методичне видання)

Галузь застосування: Сільське господарство

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Охарактеризовано міжнародні підходи з управління добривами, що ґрунтуються на положеннях Міжнародного кодексу сталого використання та менеджменту добрив, для яких запропоновано алгоритм адаптації до умов України. Висвітлено нормативно-правове регулювання та регламентування застосування добрив в країнах ЄС відповідно до спільної аграрної та екологічної політик ЄС і в Україні. Представлено гармонізовані концептуальні положення сталого використання добрив в Україні. Узагальнено науково-практичний доробок щодо управління добривами закордонних асоціацій добрив і в Україні та висвітлено найбільш поширені підходи до управління добривами, які ґрунтуються на глобальній стратегії 4R управління поживними речовинами, передбачають інтегроване управління поживними речовинами, враховують підходи достатності та нарощування і підтримання вмісту поживних речовин у ґрунті за розроблення систем удобрення сільськогосподарських культур. На прикладі довготривалого польового досліду «Агроекологічний моніторинг» показано ефективність систем удобрення різної інтенсивності та тривалості. Зазначено, що за агрономічною ефективністю мінеральній системі удобрення істотно не поступається органо-мінеральна система удобрення, яка є кращою з позиції «здоров'я» ґрунту. Охарактеризовано керівні принципи сталого управління добривами відповідно до існуючих реалій агровиробництва. Для суб'єктів, дотичних до сталого управління добривами запропоновано комплекс заходів, який складається із взаємопов'язаних і взаємодоповнюючих нормативно-регуляторного, організаційного, інформаційного та технологічного блоків, що спрямовані на мінімізацію негативного і максимізацію позитивного ефекту від використання добрив.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Збільшення обсягів виробництва, Поліпшення стану навколишнього середовища, Поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих, Інше (Забезпечення сталого управління добривами)

Вплив НТП на довкілля: Уникнення/мінімізація еколого-економічних ризиків надлишкового

(забруднення повітря, ґрунту та води, що негативно впливає на здоров'я людини та довкілля, завдаючи значних економічних та соціальних витрат) чи недостатнього (істотне зменшення рівня врожайності, що відображається на валових обсягах і має вплив на продовольчу безпеку) застосування добрив

Впровадження НТП: Інше (апробація результатів науково-технічної продукції за складання системи удобрення соняшнику на площі 16,5 га (ДП "ДГ "Граківське" Харківського району Харківської області))

Практична реалізація НТП

Початок етапу:

Закінчення етапу:

Споживачі продукції: Департаменти агропромислового розвитку обласних і районних державних адміністрацій, Регіональні центри наукового забезпечення АПВ, Наукові установи НААН, ДУ «Держґрунтоохорона» та її регіональні і міжрегіональні центри, Сільськогосподарська дорадча служба, Екологічні громадські організації, Суб'єкти сільськогосподарської діяльності різних форм власності, ЗВО спеціальностей Н1 «Агрономія» та Е2 «Екологія»

Перспективні ринки: Всі типи сільськогосподарських підприємств

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обгрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

Назва НТП українською: Патент на корисну модель № 161912 Спосіб визначення, в умовах великомасштабного польового досліду з добривами, ступеня забезпеченості та ґрунтової неоднорідності земельної ділянки староорних ґрунтів рухомими сполуками фосфору при вирощуванні гібридів соняшнику

Назва НТП англійською: Utility model patent No. 161912 Method for determining, under conditions of large-scale field research with fertilizers, the degree of provision and substantiated heterogeneity of a land plot of old arable land justifications with available phosphorus compounds when growing sunflower hybrids

НТП, яку передбачалося створити: Створено

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Інше (Патент на корисну модель)

Галузь застосування: Сільське господарство

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Запропонований спосіб передбачає закладення окремо для кожного гібриду соняшнику дослідних ділянок площею не менше 500 м2, в межах яких виокремлюють не менше п'яти моніторингових майданчиків розміром 1–5 м2 , кожен з яких фіксується в системі координат за допомогою GPS-прив'язки. Потім проводять агротехнологічні операції відповідно до загальноприйнятої в регіоні технології вирощування. Система удобрення передбачає передпосівне внесення 40 кг /га нітроамофоски. Відбір проб грунту проводять в межах кожного моніторингового майданчику на глибину 0–20 см за схемою

субдискретизації зі змішенням при наступному відбиранні на 10–15 см від попередньої точки взяття проби. Змішаний зразок формують з п'яти індивідуальних проб ґрунту. Перше відбирання проб ґрунту проводять перед передпосівною культивацією, під яку внесено нітроамофоску, друге відбирання проводять після збирання врожаю гібридів соняшнику. Вміст рухомих сполук фосфору визначають за методом Чирикова. За отриманими результатами роблять висновок про ступінь забезпеченості та ґрунтової неоднорідності земельної ділянки рухомими сполуками фосфору. В нашому випадку загальним висновком є те, що різниця між врожайністю соняшнику обумовлена власне біологічними особливостями конкретного гібриду та не визначається вмістом рухомих сполук фосфор, оскільки за цим показником земельна ділянка характеризується одноманітністю.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Збільшення обсягів виробництва, Поліпшення стану навколишнього середовища, Інше (Посилення співпраці між науковими установами та суб'єктами сільськогосоподарської діяльності для просування ресурсоощадних технологій)

Вплив НТП на довкілля: науково-обґрунтоване коригування застосування мінеральних добрив задля оптимізації їх впливу на стан та якість ґрунту в конкретних природно-виробничих умовах

Впровадження НТП: Не впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу:

Закінчення етапу:

Споживачі продукції: Суб'єкти сільськогосподарської діяльності різних форм власності, Установи мережі НААН, ЗВО спеціальностей H1 «Агрономія» та E2 «Екологія», Інші зацікавлені суб'єкти

Перспективні ринки: Всі типи сільськогосподарських підприємств

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обгрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

IX. Бібліографічний опис

Науково-організаційні заходи проведення весняно-польових робіт у господарствах Харківської області у 2021 році: методичні рекомендації. Харків, 2021. 64. с. (Колектив авторів, в т. ч. від ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського» : Балюк С. А., Ревтьє-Уварова А. В., Ніконенко В. М.)

Ревтьє-Уварова А. В. Варіації врожайності соняшнику і пшениці озимої залежно від кількості опадів та удобрення. Збалансоване управління ґрунтовими ресурсами – запорука сталого розвитку агросфери : мат-ли Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяченої 65-річчю заснування Національного наукового центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського». Харків, 2021. С. 108–110.

Рекомендації ННЦ «Інституту ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського» щодо проведення весняно-польових робіт в умовах недостатнього ресурсного забезпечення / М. Мірошниченко, Є.

Скрильник, Є. Гладкіх, А. Ревтьє-Уварова, М. Захарова, Д. Семенов. 2022. URL: http://www.issar.com.ua/downloads/rekomendaciyi_do_vesnyanopolovyh_robit_2022_3.pdf.

Effect of integrated plant nutrient management on indicators related to yield and productivity of spring barley (Hordéum vulgáre) under drought conditions in the growing season / Hladkikh Ye., Siabruk O., Revtie-Uvarova A., Smychenko V. Rev. Fac. Nac. Agron. Medellín. 2022. № 75(2). P. 9909–9918. https://doi.org/10.15446/rfnam.v75n2.97384

Міграція нітратного азоту за внесення азотних добрив у виробничих посівах кукурудзи / А. В. Ревтьє-Уварова, О. В. Доценко, В. М. Ніконенко, О. І. Сліденко. Вісник аграрної науки. 2022. № 9 (834). С. 14–25. https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202209-02

Ревтьє-Уварова А. В. Концептуальні положення сталого менеджменту добрив в Україні. Агрохімія і ґрунтознавство. 2022. Вип. 93. С. 54–63. https://doi.org/10.31073/acss93-06

Ревтьє-Уварова А. В., Ніконенко В. М., Сліденко О. І. Вплив воєнних дій на функціонування стаціонарних польових дослідів України. Сучасний стан ґрунтового покриву України в умовах збройної агресії російської федерації: зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф. 2022. С. 116–120.

Ревтьє-Уварова А. В., Ніконенко В. М., Сліденко О. І. Зміни трофічного статусу ґрунту за коротко- та довготривалого внесення мінеральних добрив. Проблеми використання, збереження та відтворення ґрунтів в умовах сталого розвитку агросфери : зб. мат-лів Міжнар. наук. конф. Кам'янець-Подільський, 2022. С. 66–69. URL: http://188.190.43.194:7980/jspui/handle/123456789/10661

Ревтьє-Уварова А. В. Контролювання накопичення азоту в ґрунтах агроценозів. Імперативи збереження ґрунтів. Виклики сьогодення : мат-ли Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2022. С. 66–68.

Ревтьє-Уварова А. В. Війна як антропогенний чинник деградації ґрунтів. Формування інноваційних агротехнологій в умовах змін клімату для забезпечення сталого розвитку агропромислового комплексу України : зб. мат-лів Міжнар. наук.–практ. конф. молодих вчених, присвяченої до Дня науки в Україні. Одеса, 2023. С. 158–160.

Miroshnychenko M., Hladkikh Ye., Revtie-Uvarova A. Current trends of N:P ratio in Chernozem under different fertiliser systems. International Journal of Environmental Studies. 2023. https://doi.org/10.1080/00207233.2023.2247931

Стан і завдання наукового забезпечення управління ґрунтовими ресурсами на етапі збройної агресії та післявоєнного відновлення: моногр. / за ред. С. А. Балюка, А. В. Кучера. Київ: Аграрна наука, 2023. 168 с. https://doi.org/10.31073/978-966-540-590-0 (Колектив авторів: Заришняк А. С., Балюк С. А., Кучер А. В., Солоха М. О., Пліско І. В., Соловей В. Б., Смірнова К. Б., Анісімова О. В., Момот Г. Ф., Шимель В. В., Ревтьє-Уварова А. В., Залавський Ю. В., Лебедь В. В., Левін А. Я., Шевченко Т. В.)

Агротехнологічна стратегія проведення комплексу весняно-польових робіт у господарствах Харківської області зважаючи на воєнний стан : науково-практичні рекомендації для східної частини Лісостепу України в умовах 2023 року. Харків, 2023. 54. с. (Колектив авторів, в т. ч. від ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського» НААН: Балюк С. А., Мірошниченко М. М., Ревтьє-Уварова А. В.).

Ревтьє-Уварова А. В., Ніконенко В. М., Сліденко О. І. Алгоритм організації моніторингу ґрунтів на основі довготривалих польових дослідів. Вісник аграрної науки. 2024. № 2 (851). С. 73–82. https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202402-11

Концептуальні підходи до відновлення ґрунтів, що постраждали від збройної агресії: моногр. / за ред. С. А. Балюка, А. В. Кучера, І. В. Пліско. Київ: Аграрна наука, 2024. 216 с. https://doi.org/10.31073/978-966-540-604-4

Мірошниченко М. М., Гладкіх Є. Ю., Ревтьє-Уварова А. В., Гетманенко В. А. Напрями удосконалення нормативно-правової бази щодо регулювання безпечності та якості добрив в Україні. Агрохімія і ґрунтознавство. 2024. Вип. 96. С. 20–29 https://doi.org/10.31073/acss96-03

Ревтьє-Уварова А., Ніконенко В. Забезпеченість рухомими сполуками калію залежно від інтенсивності удобрення. Калійні добрива та харчова сіль: сучасні технології та екологічні виклики : Мат-ли наук. конф. Калуш, 2025. С. 68–70.

Ревтьє-Уварова А. В., Лісовий М. В., Ніконенко В. М., Сліденко О. І. Ґрунтово-екологічні аспекти нормування мінеральних добрив та NPK у ґрунті. Вісник аграрної науки. 2025. № 6 (867). С. 5–15. https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202506-01

Ревтьє-Уварова А., Ніконенко В., Сліденко О. Методика проведення великомасштабних польових дослідів з добривами на землях різних форм власності : методичні рекомендації. Харків : ФОП Панов А. М., 2025. 40 с.

Настанови зі сталого управління здоров'ям ґрунтів Валківської територіальної громади : науково-методичні рекомендації / за наук. ред. М. Мірошниченка. Харків : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2025. 162 с.

Мірошниченко М. М., Ревтьє-Уварова А. В., Христенко А. О., Гладкіх Є. Ю., Круподеря Ю. О. Методи визначення трофічного стану ґрунтів : наук.-метод. вид. Харків : ФОП Панов А. М., 2025. 124 с.

X. Заключні відомості

Керівник юридичної особи — Балюк Святослав Антонович, д. с.-г. н., 06.01.03

Перелік осіб-виконавців

Лісовий Микола Вікторович
(д. с.-г. н., с.н.с., 06.01.04)

Ніконенко Вячеслав Миколайович
(к. с.-г. н., 06.01.04)

Сліденко Оксана Іванівна
(-)

Відповідальний за підготовку облікових документів — Білоконь Ольга Олександрівна

Телефон

Реєстратор — Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна